

Osnovna šola Leona Štuklja Maribor

Klinetova 18

2000 Maribor

»56. DRŽAVNO SREČANJE MLADIH RAZISKOVALCEV 2022«

ZVEZA ZA TEHNIČNO KULTURO SLOVENIJE

**PRIMERJALNA ANALIZA GORSKIH NESREČ V SLOVENIJI, V ČASU PRED, MED IN PO EPIDEMIJI
COVID**

Raziskovalno področje: geografija

Avtorice: Nina Kelemina, Ajša Lekš in Gaja Dolinšek

Mentorja: Maja Šalamun in Aleksander Peklar

Raziskovalna naloga

Maribor, 2022

KAZALO

1. POVZETEK	5
2. UVOD.....	5
3. NAMEN IN CILJI.....	6
4. HIPOTEZE.....	7
5. METODOLOGIJA DELA.....	8
6. TEORETIČNO OZADJE.....	9
6.1. GORE	9
6.2. TERMINOLOGIJA	10
6.3. VRSTE GORSKIH NESREČ	12
6.3.1. VZROKI ZA GORSKE NESREČE.....	14
6.4. GORSKO REŠEVANJE.....	15
7. RAZISKOVALNI DEL.....	19
7.1. OBMOČJE RAZISKAVE, IZBRANE GORE SLOVENIJE.....	19
7.2. ANALIZA GORSKIH NESREČ V SLOVENSKIH GORAH	20
7.2.1. Prostorski pregled sedmih gorskih nesreč v januarju 2022.....	22
7.2.2. Kraji, iz katerih GRZS najpogosteje pristopa do ponesrečencev	23
7.2.3. Dejavnosti, ki so vodile do gorskih nesreč	24
7.2.4. Poškodbe med leti 2017 in 2022.....	25
7.2.5. Nočitve v gorskih občinah med leti 2017 in 2022.....	26
7.3. ALPINISTIČNA IZOBRAŽENOST.....	26
7.3.1. Naši predlogi in možne rešitve za preprečevanje gorskih nesreč.....	27
8. PRAKTIČNI DEL	
8.1. INTERVJU Z GORSKIM REŠEVALCEM	28
8.2. ANKETA.....	30
9. ZAKLJUČEK.....	38
10. DRUŽBENA ODGOVORNOST.....	41
11. VIRI	42
12. PRILOGE.....	43

ZAHVALA

Ob zaključku raziskovalne naloge bi se želeli zahvaliti vsem, ki so nam pri izdelavi naloge pomagali ter nas usmerjali in svetovali.

Iskrena zahvala gre naši mentorici in profesorici Maji Šalamun, ki nas je motivirala z zelo aktualno in zanimivo tematiko naloge ter nas usmerjala s svojimi strokovnimi nasveti in nas bodrila skozi celoten proces nastajanja naloge.

Zahvalile bi se rade tudi somentorju in profesorju Aleksandru Peklarju za pomoč, vodenje in vzpodbudo.

Iskrena zahvala pa gre tudi gorskemu reševalcu in celotnemu društvu GRZS Maribor, ki so se na naše povabilo za intervju odzvali takoj ter tako zelo prijazno in zagnano naravnani.

Velika zahvala gre tudi našim staršem, ki so nas spodbujali in pomagali pri ustvarjanju raziskovalne naloge.

1. POVZETEK

Ljudi že od nekdaj privabljaajo gore, ki so v času epidemije covid 19 postale še pomembnejša točka pohodništva in alpinizma.

V raziskovalni nalogi želimo preveriti ali se vzporedno s povečanim obiskom ljudi v slovenskih gorah, povečuje tudi število gorskih nesreč. Zanimajo nas vzroki za nesreče, trend povečevanja/zmanjševanja njihovega števila, organizacija reševanj in prostorska umestitev nesreč v slovenskih gorah. Primerjali bomo število in vrste gorskih nesreč v treh obdobjih: pred, med in po epidemiji (oziroma po zaprtju države) ter poskušali poiskati rešitve za njihovo zmanjšanje in preprečitev.

Pričakujemo, da bodo naše ugotovitve kazale v smer potreb po boljši alpski osveščenosti kot pogoju za preprečevanje tovrstnih nesreč.

2. UVOD

Začnimo naše delo z mislijo Koloročnika, ki zelo nazorno prikaže pomen gora.

»Gore so odprt prostor ne glede na socialne, narodnostne, rasne, spolne ali katerekoli razlike med obiskovalci. Gibanje v gorah ni samo telesna aktivnost. Je vir etičnih, estetskih, poučnih, raziskovalnih, kulturnih in duhovnih vrednot. Vsak obisk gora je zato nenadomestljiv prispevek k naši splošni izobrazbi, razgledanosti in osebni rasti.«

Gore mnogim predstavljajo izjemen vir lepote, a se moramo zavedati, da so hkrati tudi vir nevarnosti in nesreč.

Po zbranih informacijah, se ljudje zadnja leta vedno več časa zadržujejo v gorah, predvsem zaradi razmaha in povečane priljubljenosti prostočasnih dejavnosti. Podatki kažejo, da organiziranost planincev v zadnjem desetletju močno izgublja veljavo, dejavnost pa se povečuje in širi zunaj njenih okvirov (Splet 1), kar menimo, da terja poglobljen razmislek in ukrepanje.

Zaradi omenjenega, smo se najprej odločili poglobiti svoje teoretično znanje o gorah, gorskih nesrečah in gorskem reševanju, pri čemer smo podrobno pregledali dostopne vire in literaturo.

Menimo, da bo raziskovalna naloga aktualna in poučna, saj želimo z našimi izsledki doprinesiti k ozaveščanju o pomenu gorske izobraženosti v izogib gorskim nesrečam, ki bi jih lahko z ustreznim znanjem in izkušnjami preprečili. Verjamemo, da vsak posameznik nosi odgovornost in lahko s svojim ravnanjem doprinese delček k izboljšanju stanja in s tem zmanjšanju števila gorskih nesreč, še posebej tistih s smrtnim izidom.

3. NAMEN, CILJI IN RAZISKOVALNO VPRAŠANJE

Glavni cilj raziskovalne naloge je preveriti ali se vzporedno s povečanim obiskom ljudi v slovenskih gorah, povečuje tudi število gorskih nesreč in kako jih lahko učinkovito omejimo oziroma preprečimo.

Podrobneje nas zanima ali se je v času epidemije covid- 19 (lockdown) obiskanost naših gora povečala, ob čemer želimo ugotavljati morebitne negativne učinke le-tega na obseg gorskih nesreč.

Med drugim je naš cilj prikazati prostorsko umestitev nesreč v slovenskih gorah. Raziskati in primerjati želimo vrste in vzroke za gorske nesreče. Primerjali bomo gorske nesreče **v treh obdobjih (pred, med in po epidemiji)** ter poskušali poiskati rešitve za njihovo preprečevanje.

Zanima nas ali je gorska osveščenost (»novih«) obiskovalcev slovenskih gora ustrezna. Pričakujemo, da bodo naše ugotovitve v zvezi z obsegom gorskih nesreč kazale v smer potreb po boljši alpski osveščenosti kot pogoju za preprečevanje tovrstnih nesreč.

Eden ključnih namenov naloge je ozavestiti ljudi o gorskih nesrečah v širšem smislu. Ljudi, ki želijo obiskati gore, želimo opozoriti na nevarnosti in jih seznaniti z alpsko vzgojo. Pri slednji je v ospredju zavedanje kaj je obvezna oprema za odhod v gore ter pomen fizične pripravljenosti kot osnove za izbiro lokacije.

Poiskati želimo tudi načine za zmanjšanje in preprečevanje gorskih nesreč, ljudi seznaniti z gorami, katere gore so primerne za začetnike in katere za profesionalce v plezanju ter fizično bolj sposobne. Zanima nas tudi organizacija reševanj in najpogostejše težave pri gorskem reševanju.

4. HIPOTEZE

Na podlagi zgoraj predstavljenih ciljev in namenov, smo si zastavili 4 hipoteze, ki jih bomo preverili v raziskovalni nalogi.

Hipoteza 1

Vzporedno z naraščanjem / padanjem obiskanosti slovenskih gora se povečuje / zmanjšuje tudi število gorskih nesreč.

Hipoteza 2

Število gorskih nesreč v Sloveniji se je v času epidemije covid povečalo.

Hipoteza 3

Vrste gorskih nesreč so se v času epidemije covid spremenile, v primerjavi s časom pred epidemijo, ko naše gore ni obiskovalo toliko neizkušenih planincev (t.i. »novih« obiskovalcev).

Hipoteza 4

Gorska ozaveščenost obiskovalcev slovenskih gora je slaba (predvsem »novih« obiskovalcev iz obdobja epidemije).

5. METODOLOGIJA DELA

Nalogo smo razdelili na tri dele. V prvem smo podali teoretično ozadje gorskih nesreč. Zanimale so nas predvsem vrste gorskih nesreč, najpogostejši vzroki zanje ter gorsko reševanje.

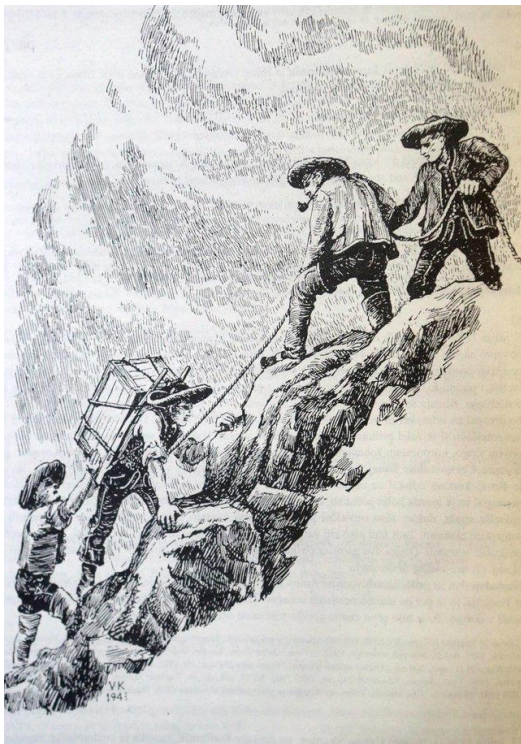
V drugem delu smo raziskali in analizirali gorske nesreče na izbranem območju. Pri tem smo naredili prostorski pregled in obseg nesreč skozi tri časovna obdobja (pred, med in po epidemiji), začeni z letom 2017 in zaključkom z januarjem 2022. Ugotavljali smo tudi kako poteka reševanje in kakšne težave so s tem povezane. Na koncu razdelka smo poskušali predstaviti možne rešitve oziroma podali predloge za preprečevanje gorskih nesreč v prihodnje.

Tretji del naloge smo razdelili na dva dela. V prvem delu smo izvedli intervju z gorskim reševalcem, ki smo ga spraševali o izkušnjah in ugotovitvah v treh primerjanih obdobjih (pred, med in po epidemiji). Z anketo, ki smo jo izvedli med osmo in devetošolci pa smo želeli izvedeti kako so naši vrstniki seznanjeni s problematiko slabe gorske osveščenosti obiskovalcev slovenskih gora.

6. TEORETIČNO OZADJE PROBLEMA

V tem poglavju bomo zapisali nekaj definicij in predstavili pojme, ki jih bomo uporabljali v nadaljevanju in bodo služili za lažje razumevanje raziskovalnega dela naloge. Predstavili bomo nekaj splošnih ugotovitev v zvezi s problematiko gorskih nesreč po svetu, v času pred, med in po epidemiji. Na kratko bomo opisali tudi proces gorskega reševanja nekoč in danes.

Gorski reševalci Slovenije že več kot sto let rešujejo ljudi, ki se v gorah ponesrečijo. V zadnjem stoletju so hitrejši, bistveno bolje opremljeni ter strokovno izobraženi o nesrečah v gorah (Splet 2).

Slika 1: Prva nesreča na Očaku (VIR: Splet 3)

6.1 GORE

Gora je izrazita vzpetina na Zemljinem površju, ki se dviga visoko nad okolico. Je višja od hriba in griča. Enotno sprejete meje med hribom in goro sicer ni, praviloma pa se uporablja opredelitev, da so gore višje od 2500 metrov. Več gora sestavlja gorovje, več gorovij pa sestavlja gorstvo (Splet 4).

Gorovja so izpostavljena vodi, vetru, ledu in snegu. V gorah so nizke temperature in veliko padavin. S povečevanjem nadmorske višine se temperatura zraka niža in sicer za približno 5,5°C na 1000 metrov. S povečevanjem nadmorske višine se spreminja tudi oblika padavin; dež prehaja v sneg in pihati začno močnejši vetrovi. Omeniti velja, da v gore hodi veliko turistov. Včasih obiščejo gore ljudje, ki niso izkušeni in prav zaradi tega lahko pride do gorskih nesreč (prav tam).

»Gora je del pokrajine od vznožja prek pobočja do vrha – na vse strani neba enako. Vsak obiskovalec gora ima do njih prost dostop, meje svobodnega delovanja pa so določene z naravnimi danostmi in zakonitostmi. Kadar vemo za te omejitve se dosledno ravnamo po njih (Splet 1)«.

6.2 TERMINOLOGIJA (planinec, alpinist)

Ugotavljamo, da Slovar slovenskega knjižnega jezika (v nadaljevanju SSKJ) ne navaja ustreznih razlik med terminom planinec in alpinist oziroma so razlike slabo razdelane, kar je prikazano v nadaljevanju.

a) **planínec** -nca m (ī)

- **1. kdor hodi v hribe:** planinci so se odpravili na Triglav; navdušen planinec; ekspr. nedeljski planinec
- **2. kdor živi v hribih ali je doma s hribov; hribovec:** planinci kosijo travo pozneje kot dolinci

b) **alpiníst** -a m (ī) *kdor se ukvarja z alpinistiko:* biti navdušen alpinist; visokogorski, zimski alpinist

VIR: Slovar slovenskega knjižnega jezika (Splet 5).

Če povzamemo, SSKJ pravi, da je alpinizem veda o Alpah in alpinistiki, vzpenjanje na visoke vrhove po nezavarovanih, nezaznamovanih smereh pa je alpinistika. Tisti, ki se ukvarja z alpinizmom je po razlagi alpinist, vendar bomo v nadaljevanju podali ugotovitve, da ni povsem tako.

Tako v praksi, kot v planinskem terminološkem slovarju kot tudi v klasifikaciji uradnih nazivov Komisije za alpinizem, je uporaba omenjenih terminov bolje razdelana.

V terminološkem planinskem slovarju je

a) **planíneec:**

1. kdor hodi v gore po označenih, nadelanih, zavarovanih poteh in/ali manj zahtevnih brezpotjih in
2. član planinske organizacije (Splet 6).

b) **alpinist:**

1. kdor pleza, hodi, smuča v gorskem svetu, zlasti po brezpotjih in
2. naziv v planinski organizaciji kdor po usposabljanju in pripravi opravi ustrezen izpit, izpolni določene pogoje (Splet 7).

Po razlagi Planinske zveze Slovenije (PZS v nadaljevanju) je **alpinist** oseba, ki je uspešno zaključila alpinistično šolo, ima opravljen izpit za alpinizem pri PZS in ima ustrezne alpinistične izkušnje. Pri tem smatramo kot pomembno tudi vedenje, da mora kandidat za vpis v alpinistično šolo dokazati, da je opravil obveznosti za izpolnitev posebnih pogojev, kamor sodijo: sposobnost samostojnega gibanja po planinskih poteh, v petih letih preden se vpiše mora opraviti vsaj dvajset različnih izletov, pohodov, tur in turnih smukov. Posebne pogoje mora kandidat izpolniti do dneva prijave v alpinistično šolo. Naziv alpinist torej lahko prejme oseba, ki mora izpolnjevati kar nekaj pogojev, vključno z izpitom za alpinista (Splet 8).

»Pravi alpinist si bo prizadeval za razvoj alpinizma, za upoštevanje etike, pravil vzpona, varnosti in vsega kar spada zraven,« pravijo poljudne navedbe na spletni strani hribi.net. Omenjajo tudi, da alpinizem poleg težavnosti (plezanje je samo delček s katerim se mora alpinist ukvarjati) zaznamuje še ogromno drugih stvari, med drugim tudi precej zahtevna orientacija pri plezanju v steni (Splet 9).

Ker se pojma **alpinizem** in **planinstvo**, v nekaterih pogledih prekrivata s pojmom **gorništvo** in so njihove dejavnosti včasih skupne, si velja ogledati tudi razlago slednjega.

V Planinskem terminološkem slovarju je zapisano, da je gornišstvo športna dejavnost, ki vključuje hojo v gore po nadelanih, označenih in neoznačenih, zavarovanih in nezavarovanih poteh, po brezpotju, plezanje in smučanje. **Gornik** pa je oseba, ki se ukvarja z gorništvom.

Če strnemo predstavljene opise, lahko rečemo, da je alpinizem vrhunska oblika gornišstva, katere cilj je vzpenjanje (hoja, plezanje) na visoke, težko pristopne vrhove ali čez težko pristopne stene po neoznačenih in nezavarovanih smereh. Športnik, ki to počne, je alpinist. Golnar (1999) v knjigi z naslovom Alpinistična šola navaja, da poleg plezanja pod alpinistiko spada tudi alpinistično in turno smučanje (Splet 10).

6.3 VRSTE GORSKIH NESREČ

Pričujoč razdelek je namenjen predstavitvi naravnih in drugih nesreč, ki lahko ogrozijo ali prizadenejo življenje ali zdravje ljudi in poškodujejo okolje.

Naravne nesreče v gorah

Naravne nesreče v gorah povzroča praviloma narava, pri nekaterih pa ima tudi človek s svojimi dejavnostmi močan vpliv (Splet 11).

Med naravne pojave, ki kot nesreče pomenijo največjo nevarnost za ljudi in okolje v Sloveniji, sodijo med drugim tudi zemeljski in snežni plazovi.

Snežni plazovi

Po definiciji je snežni plaz gmota snega, ledu, ki drsi, teče, se kotali ali zvrtničena v snežni oblak puhne v globino. Po dogovoru velja, da govorimo o plazu, ko se gmota prevale po pobočju vsaj 50 metrov. V primeru, da je pot plazovine krajša, govorimo o vsipu, plazišču (Splet 12).

Slovenijo ogrožajo tudi snežni plazovi. Če primerjamo druge naravne nesreče, snežni plazovi ogrožajo le manjši del slovenskega površja. Po dosedanjih podatkih so snežni plazovi pri nas do sedaj zabeležili največ smrtnih žrtev. Gre za sto- in večstoletne nesreče, ko se zgodijo pa je za ukrepanje v večini primerov že prepozno.

Prav zato je poznavanje in spremljanje naravnih nesreč bistvenega pomena. Snežni plazovi so tudi eden izmed dejavnikov, ki sooblikujejo podobo slovenskih pokrajin (Splet 13).

Slovenijo, predvsem njen zahodni in severozahodni del, ogrožajo snežni plazovi. Ti so še posebej problematični zaradi njihove krajevnosti in časovne spremenljivosti. Kot navaja M. Končan, predstavljajo nevarnost ljudem in infrastrukturi (prometnice, telekomunikacije, objekti). Najpogosteje nastajajo na visokih, slabo poraščenih pobočjih, kjer pade veliko snega. Z boljšim poznavanjem časovnega in krajevnega pojavljanja snežnih plazov lahko zmanjšamo ali preprečimo škodo in žrtve, zato je načrtovanje pravočasnih in premišljenih ukrepov izjemno pomembno (Splet 12).

Nesreče v gorah kot posledica človekove (ne)odgovornosti

»Velikokrat je za nesrečo kriv človek sam, saj ne upošteva opozoril in nasvetov ter odide v gore neustrezno opremljen in premalo usposobljen ter s tem popelje v nevarnost sebe in gorskega reševalca, ki izpostavlja svoje življenje nevarnosti (prav tam).«

Zdrsi

»Zdrs je najpogostejši vzrok nesreč v gorah. Zdrsi v gorah se lahko končajo brez posledic, lahko pa so te precej tragične ali celo usodne. Zdrsne nam lahko na brezpotjih, a tudi na urejenih in zavarovanih poteh. Da bi preprečili tveganje, morate zato iti na pot ustrezno pripravljeni (Splet 14).«

I. Zlodej, pripadnik gorske policije, gorski reševalec in član Društva Gorske reševalne službe Bovec, je kot najpogostejši vzrok za zdrs poleg neprimerne obutve navedel trenutno nepazljivost pri hoji, predvsem takrat, ko se razmere na poti hitro izmenjujejo: mokre skale, korenine, drobir, listje, led, sneg ali druga spolzka podlaga. Občasno so lahko vzrok tudi sunek vetra, spotik, utrujenost ali hitenje, trenutna slabost, slaba oprema, objestnost (prav tam).

»Najnevarnejša podlaga je v gorah takrat, ko je pot zasnežena ali poledenela. Zelo nevarne za zdrs so tudi strme mokre trave, blatne poti in poti, na katerih je listje, pod katerim se skrivajo led, korenine, veje, tudi grušč,« je povedal Igor Zlodej (prav tam).

Na zasneženih in poledenelih poteh je obvezna uporaba derez in pohodnega cepina.

Med drugim Zlodej poudarja, da sodi k ustrezni izbiri načrtovanja poti in izbiri opreme, tudi dobra telesna pripravljenost. Utrujenost je namreč med najpogostejšimi razlogi za zdrs, takoj za neprimerno obutvijo (Splet 14).

6.3.1. VZROKI ZA GORSKE NESREČE

J. Vajs navaja, da v alpinizmu razlikujemo dva temeljna vzroka oziroma dejavnika tveganja, ki lahko povzročita nesrečo ali poškodbo. Razlikujemo **subjektivne** in **objektivne nevarnosti**. Med prve sodijo tiste nevarnosti, ki izvirajo iz človeka in njegovih ravnanj. Sem prištevamo pomanjkljivo znanje, pomanjkljivo opremo, slabo telesno pripravljenost, lahkomiselnost in precenjevanje svojih sposobnosti (Splet 10).

Na drugi strani so objektivne nevarnosti tiste, ki niso odvisne neposredno od človekovega ravnanja in izhajajo iz narave same. Med slednje sodijo značilnosti območja gore (relief, strmina, krušljivost skalovja), vremenske spremembe (nenadni preobrati) in plazovi. Vzroke poškodb oziroma gorskih nesreč ločuje tudi Vidmar (1993), ki jih deli na zunanje in notranje vzroke.

Zunanji vzroki:

- a) druga oseba: soigralec, nasprotnik, gledalec;
- b) oprema: obutev, oblačilo, zaščitna sredstva, športno orodje;
- c) klimatsko-atmosferski pogoji: mraz, vidljivost, vročina, vlažnost, veter, megla, UKW žarčenje;
- d) pomanjkljivi varnostni ukrepi: zaščitne mreže slaba asistenca...;
- e) teren: pretrd, premehek, moker...;
- f) naključje.

Notranji vzroki:

- a) utrujenost (akutna ali kronična), nepazljivost;

- b) morfologija športnika: neprimerna konstitucija za določen šport, prisotnost deformacij gibalnega sistema...;
- c) funkcionalno stanje: slaba telesna pripravljenost, pomanjkanje potrebnih psihofizičnih sposobnosti za določen šport;
- d) prisotnost bolezni ali posledice prebolele bolezni;
- e) prisotnost poškodbe ali posledice poškodbe;
- f) precenjevanje svojih psihofizičnih sposobnosti (zlasti med mladimi športniki);
- g) psihično stanje športnika: trema, strah, napetost, motivacija, vplivi zdravil, alkohola ali dopinga;
- h) drugi vzroki: nepoznavanje terena (prav tam).

6.4. GORSKO REŠEVANJE

Za reševanje v gorah je v Sloveniji organizirana **Gorska reševalna služba**, ki deluje kot prostovoljna organizacija in sodeluje pri reševanju ponesrečenca. Reševanje zasutega v snežnem plazju zahteva izkušenega in dobro izurjenega gorskega reševalca. Ker je ob reševanju velika možnost, da tudi reševalca zasuje plaz, mora imeti opremo, ki mu nudi maksimalno zaščito. Oprema, ki bi nudila popolno varnost gorskemu reševalcu, sicer ne obstaja, a s primerno opremo lahko preprečimo popolno zasutje in možnost dihanja pod plazovino. Dokazano je, da sta vidnost in možnost dihanja ključna dejavnika preživetja. Poleg ustrezne opreme, je za uspešno reševanje, posebej pomembno, da čimprej izvemo za nesrečo in da čim hitreje pridemo do ponesrečenca (Splet 12).

»Gorski reševalec dobi za sodelovanje v iskalni ali reševalni akciji povrnjene materialne stroške in izgubo zaslužka. O višini povračila materialnih stroškov odloča UO GRZS. Pri reševalnem delu so gorski reševalci nezgodno zavarovani za primer nesreče pri delu in za odgovornost proti tretji osebi (Splet 1).»

Začetki gorskega reševanja v Sloveniji

»Leta 1822 je pri triangulacijskih meritvah na vrhu Triglava v merilce udarila strela, njihovo reševanje pomeni začetek slovenske gorske reševalne službe. Koliko ljudi je doslej prišlo ali priplezalo na najvišjo slovensko goro, ni znano, ne ve se niti, za koliko ljudi je bila tura na Triglav zadnja v njihovem življenju (Splet 3).

Gorska reševalna služba Slovenije (GRSS) je bila ustanovljena 16. junija 1912 v Kranjski Gori v okviru takratnega Slovenskega planinskega društva (SPD). Pred drugo svetovno vojno so reševalne ekipe sestavljali tako plezalci iz večjih krajev, kakor tudi domačini izpod gora, ki so bili tisti ključni poznavalci gamskih stezic. V takratnih reševalnih skladiščih so bile pripravljene le konopljne vrvi, plezalni copati, nekaj obvez, reševalni drog in vreča. Prevozno sredstvo sta bila konj in lojtrnik.

Po drugi svetovni vojni je bila centrala GRS sprva na Jesenicah po hudi tragediji v steni Špika leta 1953 (pet mrtvih plezalcev) pa je bila GRS deležna večjih organizacijskih sprememb, med drugim se je centrala preselila v Ljubljano. Organizirana je bila kot komisija Planinske zveze Slovenije. Tako organizirana je GRS delovala vse do leta 2006. Dokler se slovenski gorski reševalci niso ponovno prilagodili družbenim in ekonomskim spremembam ter se reorganizirali v samostojno zvezo, ki se lahko samostojno vključuje v druge sorodne domače in mednarodne zveze.

(Splet 2).

Izkušeni veteran izpostavlja, da so se reševalci v svojih začetkih v gore v praktično vseh vremenskih pogojih odpravljali reševati z zelo skromno osebno in reševalno opremo ter izjemno voljo in pogumom (prav tam).

Med opremo je bila platnena vreča za spuščanje in nošenje ponesrečenca, tri metre dolg lesen drog, ter leseni škripec, s katerim so ponesrečenca spuščali s pomočjo trenja. Imeli so težke konopljne vrvi, ki niso bile dinamično raztegljive kot danes, da bi pomagale ublažiti morebitni padec. Skromna je bila tudi varovalna oprema z nekaj lesenimi zagozdami in kladivom. Pri dostopu do gora je včasih pomagala konjska vprega z lojtrnikom ali pozimi s sanmi. Tudi osebna oprema, oblačila in obutev je bila neprimerljiva z današnjimi materiali, ki učinkovito ustavijo vodo, dihajo in se hitro sušijo ter nudijo boljšo toplotno izolacijo (prav tam).

Reševanje danes

Danes so reševalci veliko hitreje pri ponesrečencu. Zaradi posredovanja helikopterja, pa ponesrečenci tudi hitreje dobijo primerno zdravniško oskrbo. V zadnjih letih so se: reševalna oprema, tehnika obveščanja in šolanje o gorskih nesrečah občutno izboljšali (prav tam).

Potek in izzivi gorskega reševanja

Na tem mestu se bomo osredotočili na vlogo gorskih reševalcev ter pomen njihove usposobljenosti in opreme za uspešno reševanje in njihovo varnost.

Reševanje v gorah se vedno začne z iskanjem in določanjem lokacije, kar v večini primerov otežujejo slabe vremenske razmere (megla, nevihte, toča...). Da je prihod do ponesrečencev s profesionalno medicinsko oskrbo hitrejši, reševalcem pomaga poseben operacijski sistem za iskanje in reševanje. Ta program jim pomaga, da hitreje vidijo lokacijo ponesrečenca in ga čim prej odpeljejo v medicinsko oskrbo.

Glavna težava gorskega reševanja je vreme, saj v večini primerov ni najbolj ugodno. Zelo pogosto pa se tudi zgodi, da ponesrečenca ne morejo prevzeti s helikopterjem, saj ne more nikjer pristati ali pa vreme enostavno ne dopušča vzleta helikopterja. V primeru, da ponesrečenca ne morejo rešiti s helikopterjem, ga rešijo klasično- torej peš. Mnogo reševanj se še vedno izvede klasično, kar pomeni, da reševanje lahko traja po več ur, planinec pa lahko do takrat že zmrzne, četudi je preživel samo nesrečo (Splet 15).

Osnovni koraki, ki jih moramo poznati v primeru gorske nesreče:

- Ohraniti moramo prisebnost, ter pomiriti sebe in druge.
- Znati moramo oceniti položaj poškodovanca.
- Zaščititi moramo sebe ter poškodovanca (plaz, padajoče kamenje, mraz...).
- Kolikor znamo in moremo moramo poškodovancu nuditi prvo pomoč.
- Pokličemo 112.

Kaj vse bodo od vas zahtevali, ko boste poklicali številko 112:

-Ime in priimek klicatelja.

-Kje se je nesreča zgodila.

-Kaj se je zgodilo?

-Čas dogodka (vsaj približno).

-Število poškodovanih oseb.

-Vrsta poškodb.

-Vremenske razmere ter okoliščine na kraju nesreče.

-Kakšno pomoč potrebujete? (Splet 16)

7. RAZISKOVALNI DEL

7.1 OBMOČJE RAZISKAVE

Pri zbiranju informacij o gorskih nesrečah pri nas, smo ugotovili, da obstaja javno dostopna statistika gorskih nesreč, ki je objavljena na spletnih straneh Gorske reševalne zveze Slovenije in nam je bila v veliko pomoč pri zbiranju podatkov za našo analizo in primerjavo gorskih nesreč preteklih petih let.

Na območju Slovenije poteka zbiranje in obdelava podatkov o gorskih nesrečah znotraj posameznih gorskih postaj in društev reševalne službe, kot tudi skupna baza podatkov, ki smo jo navedli zgoraj. Gorske postaje so samostojne in imajo zemljepisno določena območja delovanja. Za ugotavljanje območja pristojnosti ob intervenciji uporabljajo digitalizirane meje pristojnosti posameznih postaj/društev. O mejah pristojnosti so se postaje dogovorile postopoma na podlagi predvidenih najboljših odzivnih časov na posameznih območjih in tradicije pripadnosti posameznih območij h krajem, kjer so sedeži postaj/društev GRS. Kadar pride do nesreče v bližini meje območja pristojnosti, sta pogosto obveščeni obe potencialno pristojni postaji (Splet 17).

Za namene naše naloge smo za območje raziskave izbrali celotno območje Slovenije, ki zajema 17 gorskih reševalnih služb /postaj/ društev. Zanima nas ali obstaja še posebej izstopajoče območje, kjer je pojavnost gorskih nesreč največja ali so te razpršene po vseh območjih.

Slika 2: območje proučevanja gorskih nesreč (VIR: Splet 18)

7.2 ANALIZA GORSKIH NESREČ V SLOVENIJI

V tem poglavju bomo predstavili, primerjali in interpretirali zbrane podatke o gorskih nesrečah pri nas, v obdobju pred, med in po epidemiji covid.

Tabela 1: statistika intervencij in smrti v gorah

Leto	Skupno št. intervencij	Št. reševalnih intervencij	Težje poškodovani	Posredovanje helikopterja	Št. smrti (gorska)
2017	510 ↑	452 ↑	73 ↑	192 ↑	16 ↑
2018	537 ↑	470 ↑	86 ↑	249 ↑	14 ↑
2019	604 ↑	527 ↑	87 ↑	255 ↑	22 ↑
2020 (16. 3. 2021 začetek epidemije covid19*)	485 ↓	421 ↓	62 ↓	211 ↓	16 ↓
2021 (preklic epidemije: 13. 3. 2021)	626 ↑	542 ↑	99 ↑	283 ↑	22 ↑
Jan. 2022	56	45	3	16	15

VIR: GRZS (Splet 19)

¹ * Obdobja delnega in popolnega zaprtja Slovenije zaradi epidemije covid19:

1. VAL
 - 15. 3. 2020 se zaprejo vsi gostinski lokali
 - 16. 3. 2020 zaprejo se vse trgovine in storitvene dejavnosti, razen živilske prodajalne, lekarne, bencinski servisi, banke, pošte in kmetijske prodajalne
 - 17. 3. 2020 prepoved potniškega letalskega prometa in prevažanja potnikov z žičnicami ali vzpenjačami ter prepovedi izvajanja tehničnih pregledov vozil in drugih postopkov, potrebnih za registracijo vozila.
 - 19. 3. 2020 velja prepoved javnega gibanja in zbiranja
 - 30. 3. 2020 prepoved gibanja izven občine stalnega ali začasnega prebivališča,
 - 14. 5. 2020 preklic epidemije. Tako so ostali v veljavi nekateri ukrepi, predvsem prepoved zbiranja na javnih mestih.
2. VAL (JESEN)
 - 17. 9. 2020 v rdečih regijah zaprtje vseh gostinskih lokalov, fitnes centrov, omejitev delovanje frizerskih, kozmetičnih in ostalih storitvenih salonov. Prepoved prehajanja med rdečimi conami.
 - 18. 9. 2020 uvedba 30 dnevne epidemije za vso državo.
 - 20. 10. bila uvedena še policijska ura, prepoved gibanja na prostem med 21. uro in 6. uro.
 - 13. 11. 2020 prepoved vsakršnih oblik druženja z izjemo družin in članov istega gospodinjstva. 16. je sledila ustavitev javnega življenja; prenehal je delovati javni promet, skrčile so se izjeme za prehajanje meja, zapre so se trgovine z ne nujnim blagom, šolanje se je nadaljevalo na daljavo.
 - 24. 12. in 31. 12. 2020 delno sprostitev ukrepov tudi v času praznikov;
 - 18. 1. 2021 podaljšanje epidemije za 60 dni.
3. VAL
 - 1. do 12. april 2021 zaprtje države (zaustavitev javnega življenja)
 - 12. 4. 2021 odprejo se šole in nekatere dejavnosti. S prehodom večine države v oranžno fazo, je vlada
 - 21. 4. 2021 sprostila gostinska strežba na terasah, v rumenih regijah tudi v notranjosti lokalov.
 - 15. 6. 2021 konec razglasitve epidemije

V zgornji tabeli smo zbrali statistične podatke vseh gorskih nesreč, ki so se zgodile **med letoma 2017 in 2022 (vključno z januarjem 2022)** in naredili primerjavo med posameznimi leti. Opazimo **trend povečevanja števila**: intervencij, reševalnih akcij, težje poškodovanih, posredovanj helikopterja in smrti v celotnem opazovanem obdobju, **z izjemo v »Covid« letu 2020**, ko so se številke zmanjšale za približno 23%, kar je mogoče pripisati ukrepom v obdobju epidemije s popolnim zaprtjem in omejitvijo gibanja ljudi. Sklepamo, da bi v nasprotnem primeru, tudi v tem letu zaznali trend naraščanja, ki je po našem mnenju padel izključno zaradi omenjenih ukrepov v času prvih dveh valov epidemije. Menimo, da se je število gorskih nesreč ter poškodovanih v letu 2020 zmanjšalo le zaradi epidemije, ki je bila razglašena 16. marca 2020. Ne glede na rahel upad števila gorskih nesreč, lahko trdimo, da je bilo tudi v letu 2020 kljub omejitvam in epidemiološkim ukrepom, veliko intervencij, reševalnih akcij in smrtnih žrtev, ki jih ne bi pričakovali v tolikšnem obsegu, saj smo bili omejeni na gibanje znotraj občine, imeli smo policijsko uro in številne druge ukrepe, ki so na veliki meri preprečevali in zmanjševali možnosti obiska naših gora.

Omenjeno potrjuje tudi občutno povečanje števila vseh opazovanih parametrov (število intervencij, reševalnih akcij, težje poškodovanih, posredovanj helikopterja in smrti) v letu 2021, ko so bile dosežene rekordne številke zadnjih štirih let. V letu 2021 je bilo zabeleženih največ smrtnih žrtev, hkrati tudi največ intervencij ter reševalnih akcij. Razloge hitrega povečanja števila vseh parametrov v letu 2021 bi lahko med drugim pripisali tudi stalnim pozivom medijev o pomenu rekreacije, zaradi česar so nekateri želeli poskusiti v gorskem pohodništvu, ob tem pa podcenili zahtevnost izbrane gore, svojih sposobnosti in znanj ter se čez noč odločili, da bodo postali »alpinisti«. Posledično je prihajalo do množice nesreč kot posledica neizkušenosti, slabe opreme in pomanjkanje gorske izobraženosti.

Še posebej zaskrbljujoči so podatki o izjemno visokem številu smrtnih žrtev v januarju 2022, ko se je v enem mesecu zgodilo kar 16 gorskih nesreč s smrtnim izidom. Enako število smrti kot jih je bilo januarja 2022 v enem mesecu je bilo zabeleženo v celem letu 2020 (enako tudi v 2017), medtem ko sta bili v celem letu 2017 celo 2 žrtvi manj. Na podlagi statistike smrtnih žrtev v januarju 2022 lahko sklepamo, da bo letošnje leto zaznamovalo znatno večje število smrtnih žrtev kot je bilo doslej.

7.2.1. Prostorski pregled petih zaporednih gorskih nesreč s smrtnim izidom v januarju 2022

	KRAJ NESREČ	Vzrok nesreče	Smrt (št. oseb)
16. 1. 2022	Snežna konta - Mali Triglav (Julijske Alpe)	zdrs	1
16. 1. 2022	Snežna konta - Mali Triglav (Julijske Alpe)	Zdrs	1
16. 1. 2022	Komna	zdrs	1
16. 1. 2022	Komna	zdrs	2
15. 1. 2022	Bosova grapa - Kamniško-Savinjske Alpe	Zdrs	1

VIR:

UGOTOVITVE (opis petih nesreč s smrtnim izidom, ki so se zgodile januarja 2022):

V obdobju, ko se je v dveh dneh (15. in 16. januar 2022) zgodilo kar šest gorskih nesreč s smrtnim izidom, že dalj časa ni snežilo, poleg tega se je tudi otoplilo, kar praviloma pomeni, da se sneg preobraža in se nevarnost plazov zmanjša. Razmere v gorah so bile navidezno idealne, pri čemer gorski reševalci navajajo, da ni dovolj imeti le dobro opremo pač pa so ključne ustrezne izkušnje in znanje, da znamo opremo uporabiti v ključni situaciji in si rešiti življenje. Gornik S. Štrucl je bil na dan prve nesreče v neposredni bližini in ugotavlja, da so se razmere na kratke razdalje zelo spreminjale: od ledenega do mehkega snega, tudi južnega snega. Ker je po naključju zdrs ponesrečenega tudi posnel, pravi, da je ta deloval nevešče in neizkušeno. V ključnih trenutkih ni uporabljal cepina, dajal je vtis, da ne ve kako naj prečka zasneženo pobočje, kako postopati na prečnici in podobno (Splet 20).

Slika 3 : Karta lokacije nesreče 16. 1. 2022 (VIR: Splet 21)

Podobne ugotovitve o vzrokih zdrsov navaja tudi gorski reševalec J. Vajs, ki je sodeloval pri obeh nesrečah pod Triglavom. Pravi, da sta zdrsa planincev lahko posledica napačne tehnike hoje z derezami. Poudaril je, da je v predstavljenih razmerah najpomembneje pravilno uporabljati dereze v kombinaciji s cepinom, za kar so potrebne izkušnje.

Če povzamemo misli gorskega reševalca M. Šerkezija, je bila vsem nesrečam v januarju 2022 skupna neprimerna izbira prezahtevnega cilja, neizkušenost in neuporaba opreme.

Glede na pregledana poročila Gorske reševalne službe Slovenije (v nadaljevanju GRSS) in zbrane podatke, ki smo jih prikazali zgoraj, ugotavljamo, da so najpogostejša vrsta gorskih nesreč zdrs, ki se dogajajo tako slabše izkušenim planincem, kot tudi izkušenim alpinistom.

Strnjamo se z ugotovitvijo J. Vajsa ([Splet 10](#)), da ukvarjanje z alpinistiko zahteva veliko znanja in postopno pridobivanje izkušenj. Alpinist le na ta način postane kritičen do narave in predvsem do samega sebe ter svojih odločitev in dejanj.

7.2.2. Kraji, iz katerih katerih GRZS najpogosteje pristopa k gorskim ponesrečencem

Tabela: Število intervencij v posameznem kraju

LETO	Bohinj	Bovec	Kranjska Gora	Tolmin	Mojstrana	Radovljica	Kamnik
2017	72	44	23	98	44	27	35
2018	86	47	30	74	39	32	33
2019	98	63	36	88	47	43	37
2020	53	49	28	72	33	38	43
2021	77	56	40	82	41	41	49
Januar 2022	1	0	1	4	1	1	2

VIR: Splet 19

Statističnih podatkov o natančnih lokacijah (katera gora) nesreč v posameznem letu nismo uspeli pridobiti, z izjemo zadnjih petih nesreč v letošnjem letu (januar 2022). Spremljale smo novice medijev in brale različne vire gorskih reševalnih služb za zadnje opazovano obdobje in na podlagi tega naredile ožji izbor gor kjer se zgodi največ nesreč. Ugotovili smo, da se največ nesreč zgodi na Malem Triglavu, na Severni steni Triglava, na Kamniškem Sedlu, Storžiču, Vršiču ter na Prisojniku. V zgornji tabeli smo naredile prikaz krajev, iz katerih gorske reševalne službe najpogosteje pristopajo k gorskim nesrečam. Tolmin ima povprečno največ intervencij zaradi tega ker je enota najbližje tistim goram, kjer se najpogosteje zgodijo nesreče.

7.2.3. Dejavnosti v slovenskih gorah, ki so vodile v nesreče

Tabela: Dejavnosti v gorah

LETO	Hoja po poti	Hoja po brezpotju	Plezanje	Turno smučanje	Gorsko kolesarjenje	Delo	Druge športne aktivnosti
2017	218	40	24	16	16	25	26
2018	264	43	37	11	14	28	23
2019	287	64	27	15	16	26	32
2020	244	45	25	5	13	22	28
2021	315	47	33	29	13	25	46
Januar 2022	17	5	2	8	0	1	7

VIR: Splet 19

V zgornji tabeli smo pripravili prikaz dejavnosti, ki se najpogosteje izvajajo v gorah in ki tudi povzročajo nesreče. Tabela prikazuje število ponesrečencev pri vsaki od teh dejavnosti. Največ nesreč se zgodi po hoji po poti in sicer zato, ker se v gore odpravi največ pohodnikov. Veliko število nesreč je tudi pri hoji po brezpotju, saj nekatere gorske poti niso označene ali pa pohodniki zaidejo. Res je, da se nam lahko na označenih poteh zgodijo enake nesreče kot na brezpotju, vendar je veliko manjša možnost. Vidimo, da se številke v obdobju pred, med in po epidemiji niso drastično spreminjale. Največ nesreč se je po povprečju zgodilo leta 2021 (če

upoštevamo vse dejavnosti skupaj). Pri turnem smučanju lahko vidimo, da so se številke dvignile v samo enem letu, in sicer iz leta 2020 na leto 2021. V letu 2020 menimo, da jih je bilo manj zaradi epidemije in zelo zaostrenih ukrepov.

7.2.4. Poškodbe v gorah med leti 2017 in januarjem 2022

Tabela: Poškodbe in smrti

LETO	Nepoškodovan	Lažje poškodovan	Težje poškodovan	Smrt
2017	161	80	73	16
2018	183	92	86	14
2019	244	85	87	22
2020	150	87	62	16
2021	194	104	99	22
Januar 2022	9	11	3	6

VIR: Splet 19

Vidimo, da se številke iz leta v leto spreminjajo. V letu 2021 se je zelo povečalo število lažje poškodovanih. Tudi smrtnih žrtev je bilo največ v tem letu. Razloge je mogoče pripisati ugotovitvam, da so ljudje po končani karanteni izgubili svojo prvotno fizično pripravljenost in odšli v gore brez ustreznih priprav ter se zato ponesrečili. V letu 2020 je bilo več lažje poškodovanih in manj težje poškodovanih. Razlog bi lahko bil ta, da smo bili zaprti in zaradi ukrepov, kar pomeni, da je bila manjša možnost težjih poškodb zaradi manjšega števila obiskov gora. V tem času se je v gorah število obiskovalcev zmanjšalo. Če v tabeli pogledamo razmerje števila smrti pred, med in po epidemiji lahko vidimo, da je največ smrtnih žrtev bilo ravno v času po epidemiji, saj so ljudje po zaprtju zaradi epidemije želeli vrniti ali pridobiti svojo prvotno kondicijsko in rekreacijsko rutino. Nekateri so se pričeli s pohodništvom ukvarjati tudi zaradi vpliva družbenih omrežij. Po spletu so krožile različne slike »slavnih« ljudi, ki med karanteno svoj čas preživljajo v gorah in tako tudi med zaprtjem vzdržujejo fizično pripravljenost, kar je povzročilo, da so se tudi ljudje, ki niso dovolj izkušeni in ne vejo v kaj se podajajo ter podcenjujejo gore, tudi sami pričeli ukvarjati s pohodništvom v smislu alpinizma. Velika večina

je to počela le zaradi všečkov na socialnih omrežjih, kar terja razmislek o strategijah gorskega ozaveščanja vseh ljudi, ki so potencialni obiskovalci gora.

7.2.5. Nočitve v gorskih občinah od leta 2017 do januarja 2022

Tabela: Število nočitev/obiskovalcev v gorskih občinah v preteklih letih

Leto	Bovec	Bohinj	Kranjska gora	Radovljica	Tolmin	Kamnik
2017	350.402	292.191	250.582	180.457	114.540	n.p.
2018	462.077	677.695	828.763	280.103	157.852	100.879
2019	486.789	724.094	870.949	317.586	161.160	100.562
2020	346.536	468.588	613.583	158.805	119.228	68.066
2021	425.328	582.211	601.677	269.686	139.022	80.861
Januar 2022	4.148	38.473	86.563	2.253	1.350	2.856

Vir:

<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/2164525S.px/>

<https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/Data/2164525S.px/table/tableViewLayout2/>

https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/tvs/2020/2021_03_STO_TVS_2020_SLO.pdf

https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/tvs/2019/turizem_v_stevilkah_2019.pdf

V tabeli je prikazano število nočitev, torej posledično število obiskovalcev naštetih gorskih občin, od leta 2017 do januarja leta 2022. Razvidno je, da je število obiskovalcev v gorskih občinah naraščalo vse do leta 2019. Leta 2020 zaznamo upad števila obiskovalcev, zaradi epidemije in raznih ukrepov prisotnih v tem času. Zaradi upada epidemije Covid, se je leta 2021, število obiskovalcev spet začelo počasi večati. Letos, leta 2022 pa je zgornje občine obiskalo zelo veliko obiskovalcev, če vemo da je gledan le en mesec, torej januar. Zaradi tolikšnega števila obiskovalcev, se je povečalo tudi število gorskih nesreč. Tako je razvidno, da se je leta 2019 število obiskovalcev zmanjšalo in s tem so se zmanjšale tudi gorske nesreče, ko se pa je število obiskovalcev povečalo (leto 2021 in januar 2022), se je povečalo tudi število gorskih nesreč.

7.3. ALPINISTIČNA IZOBRAŽENOST

V tem poglavju bomo poudarili pomen alpinistične izobraženosti za vse osebe, ki se želijo vzpenjati po alpinističnih poteh in se ukvarjati z alpinizmom. Vsak posameznik, ki ima težnje po

obisku gora in alpinizmu mora biti dobro alpinistično izobražen, saj lahko v nasprotnem primeru pride do nesreč, ki bi se jim z ustreznim znanjem in opremo najverjetneje lahko izognili. Zavedati se je potrebno, da se veliko nesreč v alpinizmu konča s smrtjo.

»Pot do vrhunskega alpinista, kategoriziranega kot vrhunskega športnika, je dolga. Začne se z vpisom v alpinistično šolo. Te organizirajo alpinistični odseki. Teh je v Sloveniji trenutno 46 (Splet 10) .«

»Alpinistična šola traja eno leto. V tem času se tečajniki spoznajo z opremo, ki jo alpinist potrebuje za svoje vzpone. Naučijo se tehnike varovanja v skali, snegu in ledu. Spoznajo tehnike reševanja padlega, tehnike reševanja iz ledeniških razpok in gibanja po ledeniku. Pomemben del znanja vsakega alpinista je tudi prva pomoč. Vse vsebine, ki jih mora tečajnik obvladati, se nahajajo v učbeniku 'Alpinistična šola' avtorja Toneta Golnarja (prav tam).«

V alpinističnih kolektivih poteka vzgoja in pridobivanje nazivov po naslednjih stopnjah:

1. tečajnik,
2. pripravnik,
3. alpinist,
4. alpinistični inštruktor.

Nasvetom v nadaljevanju pripisujemo odločilno vrednost za odgovoren in varen obisk gora:

- V gore se nikoli ne odpravite, ko močno dežuje, ko se obeta nevihta, ob sneženju in močnem vetru ter ob požledu.
- Če nimate izkušenj s hojo ob različnih vremenskih razmerah, rajši ostanite doma.
- Ne izzivajte z drsanjem po snežiščih.
- S hribov ne sestopajte po meliščih. Čeprav je sestop hitrejši in za marsikoga zabaven, vam na takšni podlagi hitro lahko zdrsne. S proženjem kamenja, ki pada v dolino, pa ogrožate tudi ljudi pod meliščem.
- Ne dovolite, da vas v hribih ujame noč ali nevihta, zato se na pot odpravite pravočasno.
- Če nimate dovolj izkušenj, se v gore rajši odpravite z gorskim vodnikom....

- Če kljub upoštevanju vseh nasvetov vseeno pride do zdrs, nemudoma pokličite na pomoč na številko 112. »<https://vsebovredn.triglav.si/zdravje/zdrs-v-gorah-kako-ga-prepreciti>
- Držimo se pravila, da je dobra priprava izleta ključni dejavnik varne vrnitve domov.
- V gorah izvajamo dejavnosti, ki smo jim dorasli. Izkušnje drugih so najpomembnejši vir znanja in ustreznega ravnanja. Zato naj novinci poskrbijo za svoje planinsko usposabljanje, poiščejo naj nasvet pri bolj izkušenih, od planinskih društev pa upravičeno lahko pričakujejo, da spremlja proces njihove uvajalne dobe (Splet 1, Peršolja, B., 2011)

Za gorsko reševanje s helikopterjem je v Sloveniji skupaj usposobljenih 83 zdravnikov letalcev in letalcev GRZS-ja ter policistov letalcev. Ekipa reševalcev na leto opravi več kot 200 helikopterskih reševanj, ki so največkrat potrebna ravno zaradi zdrs (Splet 22). »

NAŠI PREDLOGI IN MOŽNE REŠITVE ZA PREPREČEVANJE GORSKIH NESREČ:

- Hodimo po urejenih gorskih poteh, s čimer zmanjšamo možnost za zdrs in izgubo.
- V gore se odpravimo le, če smo preverili vreme.
- Nujna je ustrezna oprema (obutev, obleka, pripomočki)
- Obiskovalci gora bi morali biti izobraženi na področju osnovnih pravil hoje v gorah, potrebni opremi in nevarnosti v gorah.
- Na osnovnih šolah bi morali vsako leto organizirati naravoslovni dan, katerega tema bi bila spoznavanje nevarnosti v gorah. Ta dan bi prišli gorski reševalci in nam predstavili nevarnosti v gorah in nas izobrazili o pravilnem ravnanju v gorah.

8. PRAKTIČNI DEL

8.1 INTERVJU

Da bi lahko nazorneje in jasneje zapisali sklepe in ugotovitve v zvezi z gorskimi nesrečami v primerjanih časovnih obdobjih smo izvedle intervju z gorskim reševalcem T.K. iz GRZS Maribor.

Preko elektronske pošte smo ga prosili za sodelovanje (razložili namen raziskovanja) in predlagali kratek intervju. Vprašanja, ki smo jih zastavili, so se nanašala na:

- obseg, vzroke in lokacije gorskih nesreč pred, med in po epidemiji Covid19,
- potek gorskega reševanja (težave s katerimi se srečujejo reševalci, stroški reševanja),
- lokacijo in časovno obdobje gorskih nesreč.

PREDSTAVITEV IN INTERPRETACIJA REZULTATOV, ZBRANIH Z INTERVJUJEM

Strokovnjaka, gorskega reševalca, smo **vprašali kdaj je bilo več nesreč; pred, med ali po epidemiji in zakaj meni, da se število nesreč povečuje odgovoril, da** epidemije še teoretično ni konec. Povedal je, da je bilo v letu 2020 manj nesreč zaradi zaprtja občin, karanten ter drugih ukrepov. Velik vpliv na to, da se je struktura obiskovalcev, predvsem ponesrečenih, spremenila ima med drugim tudi cenejša oprema, saj je cenovno dostopna, znanje pohodnikov pa je slabo. Poleg tega vidi problem v informacijah, ki so danes na voljo povsod, preko različnih socialnih omrežij. V kontekstu slednjega je navedel dva fenomena, ki ju imenujejo »Korona in Instagram planinci«. Instagram fenomen je nastal na Instagramu nekaj let nazaj, korona pa nedavno. Gre za trend, ki preko socialnih omrežij poziva ljudi v gore. S tem ni v osnovi sicer nič narobe pravi, problem pa nastane, ko se ti ljudje odpravijo v gore popolnoma nepripravljeni in brez znanja.

Ob vprašanju zakaj meni, da se je letos (januar 2022) v enem mesecu zgodilo več nesreč z smrtnim izidom kot v v celem letu 2020 je rekel, da je odgovor zelo preprost. V letu 2020 smo bili zaprti od marca do junija, ter od oktobra 2020 do februarja 2021, kar pomeni, da ljudje niso smeli v hribe zaradi ukrepov kot so zaprte občine in policijska ura. V hribih je bilo manj ljudi, zato je bilo posledično tudi manj nesreč. Letos pa je v gorah bilo skoraj ves čas sončno, kar pomeni ponoči minus čez dan pa plus in ob tem je zapadlo še kar nekaj snega. Sveži sneg je v hribih najbolj nevaren zaradi snežnih plazov. Do tega lahko v gorah pride samodejno, že zaradi

mase snega. V letošnjem letu je v gorah bilo največ planincev v takšnem času (torej januarju) glede na letni čas (zima), ki ni najbolj ugodna za planince.

Pri pogovoru o poteku gorskega reševanja in spremljajočih težavah je opozoril, da je potrebno ločiti različne vrste intervencij. Najprej je reševalna intervencija na klasičen način, ki je najbolj znana, pri njej se obvesti gorskega reševalca, ki se zberejo v posebni enoti in se odpravijo do poškodovanca, ki ga potem z nosili odnesejo do nujne medicinske pomoči. Druga vrsta intervencije pa je visokogorska, ko je helikopter v času poletja vsak vikend z usposobljeno ekipo za gosko reševanje na Braniku. To pomeni reševalec letalec, policist gorske enote, pilot, kopilot, strojnik in velikokrat tudi zdravnik. To je ekipa, ki je čez vikend tam in če se karkoli zgodi oni letijo na mesto nesreče. Ta reševalna akcija se lahko izvaja podnevi oziroma dokler imajo svetlobo za letenje. Navadno je to približno med sedmo zjutraj in deveto uro zvečer. V primeru, da helikopter ne more pristati, se približajo najbolj kar je možno ter se spustijo z vitlo. Običajno se vitla uporablja za reševanje v steni. Tretji način intervencij je iskalna intervencija, ki jo načeloma organizira policija, razen v primeru zahtevnega terena, takrat pa je potrebno sodelovanje z gorsko službo. Ta intervencija je najbolj številčna intervencija, v njej je vključenih res ogromno ljudi in je najbolj dolgotrajna. Velikokrat se zgodi, da osebe ne najdejo ali pa je zanje že prepozno. Trenutno največje težave s katerimi se soočajo je predvsem tukaj v Mariboru, kadrovske narave. Največja težava za celotno gorsko reševalno zvezo pa je nabava helikopterja, namenjenega izključno za gorsko reševanje, saj so policijski in vojaški helikopterji sicer uporabni, vendar je helikopter za reševanje je temu posebej namenjen in ima specifikacije točno za to.

V zvezi z vzroki za gorske nesreče je reševalec povedal, da je po statistikah najpogostejši vzrok za nesrečo zdrs. To je zdrs po planinski poti, na kamnih, lahko se zgodi kjerkoli. Reševalci GRZS se zavedajo, da nesreč ne morejo izničiti, trudijo pa se jih zmanjšati. Opozoril je, da je eden izmed pomembnih vzrokov nesreč tudi gorska neizobraženost, za katero se trudijo da bi se čimbolj širila in bi ljudje bili zares seznanjeni s težavami, ki se lahko zgodijo v gorah.

Povedal je, da je največ nesreč zgodi v sredogorju in v visokogorju, in sicer najpogosteje poleti (ne pozimi kot bi lahko zmotno sklepali), zaradi množičnega obiska naših gora. Več ljudi posledično pomeni več nesreč.

V zvezi s ceno reševalnih akcij v gorah je gorski reševalec povedal, da je v Sloveniji, reševanje v gorah financirano iz strani države, razen v primeru, da se ugotovi zelo velika malomarnost ponesrečencev. Slednje se je do zdaj zgodilo enkrat. Povedal je, da se reševalci z odkrivanjem malomarnosti ne ukvarjajo, saj je to naloga policistov. Velika malomarnost pomeni, da si brez opreme, ogrožajo svojo in tujo varnost. Omenil je, da je lani poleti skupina ljudi odšla na Veliko Planino v natikačih, brez da bi preverili vreme in jih je na vrhu dočakal sneg. Cene intervencij se določajo glede na vrsto intervencije. Za avto in 3 gorske reševalce je cena okoli 200 evrov. Pri intervencijah s helikopterjem je cena zelo odvisna od ekipe, ki je v helikopterju. Sam vzlet helikopterja stane okoli 3000 evrov, v kar so že všteti pilot, kopilot in strojnik, niso pa všteti zdravnik in reševalec letalec. Cene reševanja se lahko gibajo od 200 evrov do 10000 evrov, v primeru da gre za intervencije s helikopterjem pa med 3000 evrov in več kot 10000 evrov.

8.2 Anketa

Z namenom ugotavljanja poznavanja problematike slabe gorske osveščenosti potencialnih »novih« obiskovalcev slovenskih gora smo med učenci 8. in 9. razredov naše osnovne šole izvedli anketiranje.

IZDELAVA ANKETE

Najprej smo zbrale in preučile vse podatke o nesrečah v gorah pred in po epidemiji. Zatem smo izluščile najpomembnejše ugotovitve za našo nalogo in oblikovale vprašanja, s katerimi smo želele izvedeti, kako so učenci naše šole gorsko ozaveščeni.

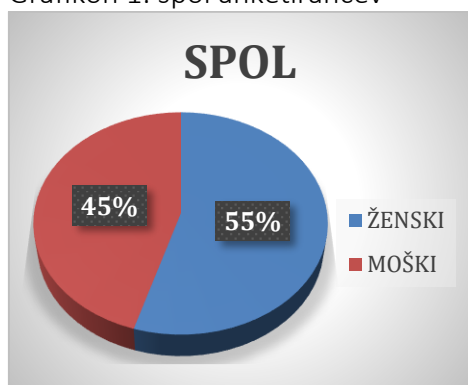
POSTOPEK IZVEDBE ANKETE

Učence 8. in 9. razreda smo spraševali o njihovi gorski ozaveščenosti, predvsem pa nas je zanimala njihova kondicijska pripravljenost pred in po epidemiji.

Zastavili smo trinajst vprašanj z obkroževanjem odgovorov. Prošnjo za izpolnitev ankete smo poslali 84-im učencem. Vrnjenih smo prejeli 68 izpolnjenih anket.

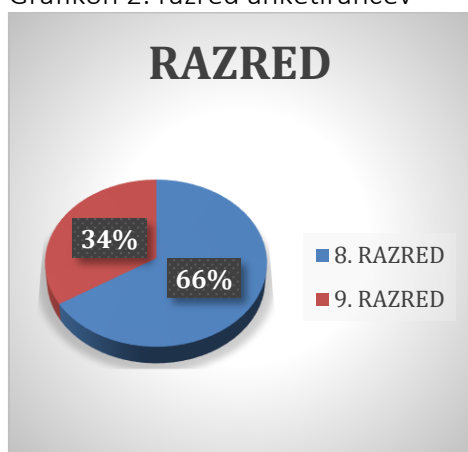
REZULTATI ANKETE

Grafikon 1: spol anketirancev

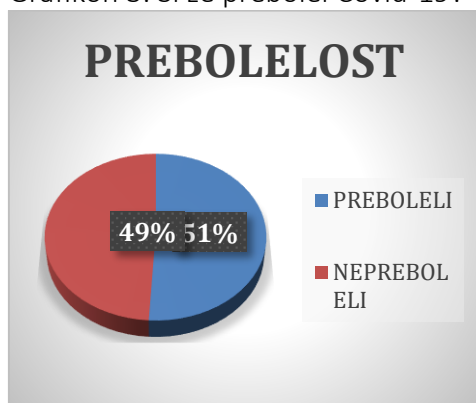
Anketiranih je bilo 24 učencev in 29 učenk.

Grafikon 2: razred anketirancev

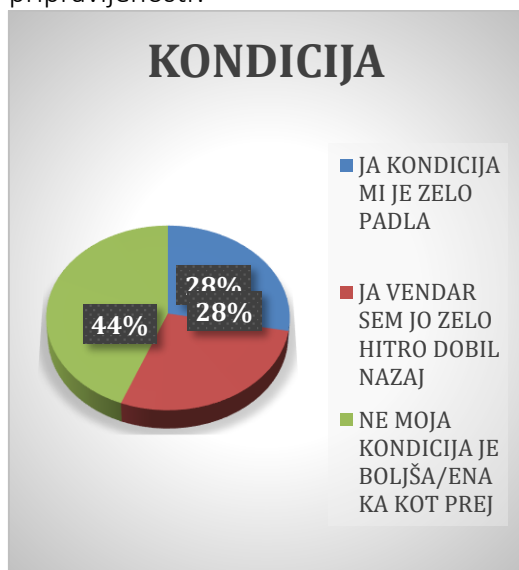
Največ anketirancev, kar 66%, je iz 8. razreda.

Grafikon 3: Si že prebolel Covid-19?

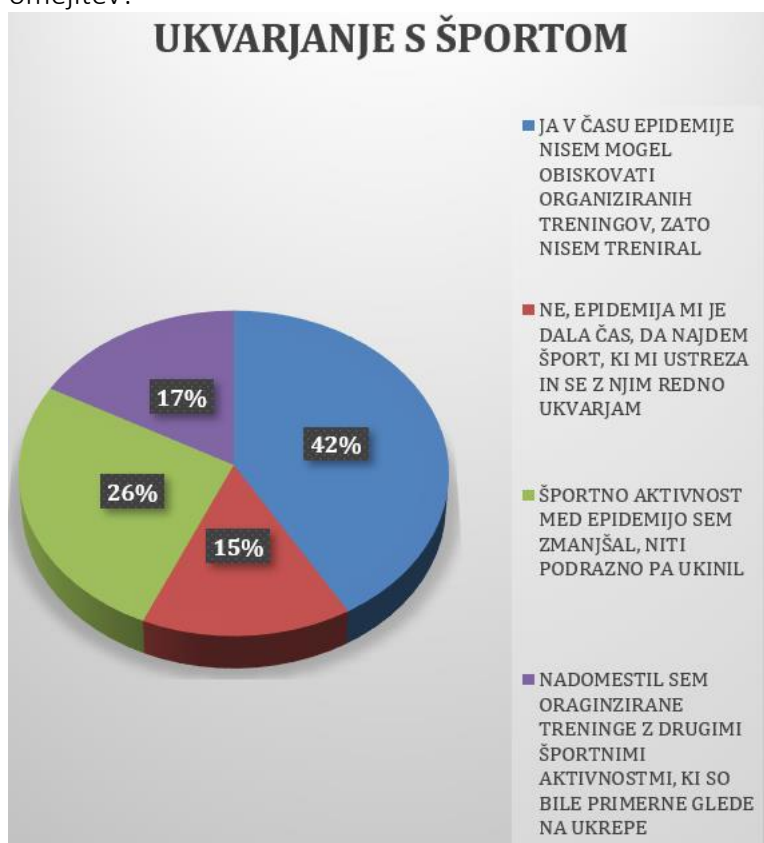
Vidimo, da je 51% učencev Covid prebolelo.

Grafikon 4: Če si prebolel ali se ti zdi, da imaš kakšne posledice na kondiciji oz. telesni pripravljenosti?

Večini učencev kondicija ni padla oziroma je še boljša kot pred covidom.

Grafikon 5: Se ti zdi, da si se v času epidemije nehal toliko ukvarjati s športom, ker je bilo dosti omejitev?

Ugotavljamo, da se je velik odstotek otrok nehal ukvarjati s športom v času epidemije, saj niso mogli obiskovati organiziranih treningov. Niso se odločili nadomestiti svoje športne aktivnosti. Medtem ko je le manjši odstotek otrok to naredil. Po tem lahko sklepamo, da je 42% otrok med epidemijo športno aktivnost ukinilo, kar je po našem mnenju zelo vplivalo na njihovo kondicijsko

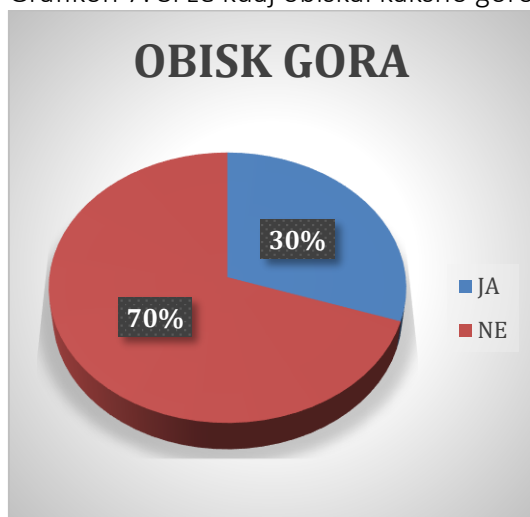
pripravljenost. Kar 26% otrok je športno aktivnost zmanjšalo in le majhen odstotek učencev se je med epidemijo ukvarjalo s športom.

Grafikon 6: Kolikokrat na teden se ukvarjaš s športom?

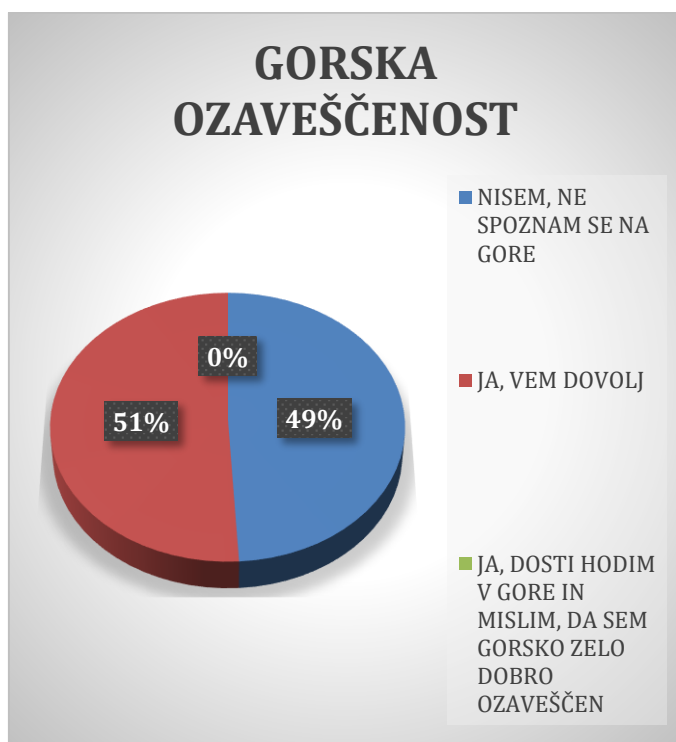
Ugotavljamo, da se večina učencev s športom ukvarja le 1-krat do 2-krat na teden, kar je zelo malo. Če gledamo na to, da so anketiranci šolo obvezni otroci je športna aktivnost že v šolskem sklopu, kar pomeni, da se doma ne ukvarjajo s športom. Le majhen odstotek učencev se s športom ukvarja kar vsak dan, kar je zaskrbljujoče.

Grafikon 7: Si že kdaj obiskal kakšno goro?

Kar 70% učencev še nikoli ni obiskalo nobene gore. Po tem sklepamo, da niso dobro gorsko ozaveščeni, saj nikoli niso doživeli gorskega okolja. Le 30% vseh učencev 8. in 9. razreda je že obiskalo gore, kar je zelo malo.

Grafikon 8: Ali meniš, da si dobro izobražen za obisk gora?

Opažamo, da niti en učenec ne misli, da je dobro gorsko ozaveščen. Vidimo, da niti en učenec ne obiskuje gora redno. Le polovica učencev meni, da ve o gorah dovolj. Druga polovica pa je potrdila, da se ne spozna na gore in niso dovolj gorsko ozaveščeni. Takšnih posameznikov je zelo veliko in zaradi ljudi, ki pred obiskom v gore nimajo dovolj znanja in izkušenj se lahko zgodijo gorske nesreče.

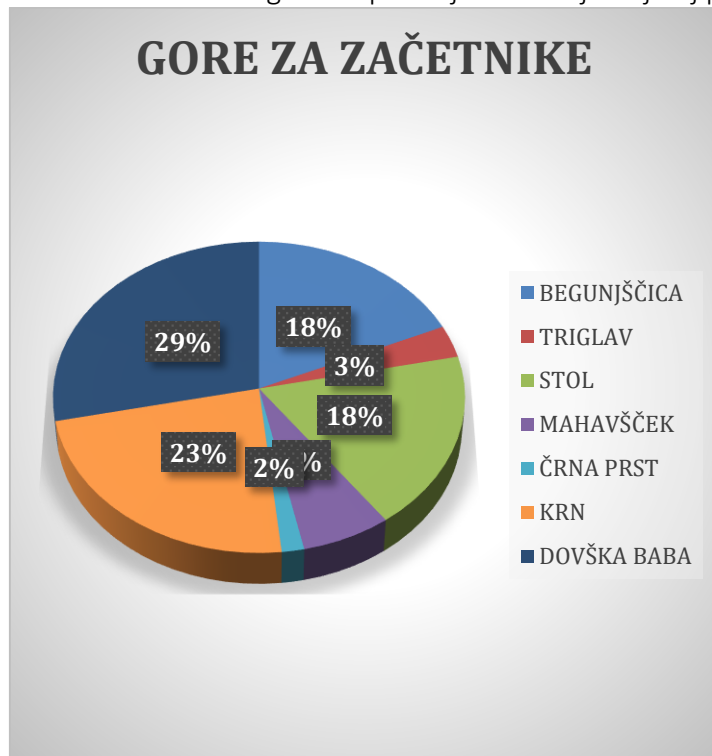
Grafikon 9: Kaj meniš, da je nujno potrebno imeti za izlet v gore? (Možnih je več odgovorov.)

Izmed ponujenih stvari, ki jih potrebujemo za obisk gora je največ učencev izbralo planinske čevlje, kar ocenjujemo kot zelo pomembno. Po izsledkih naše raziskave namreč ugotavljamo,

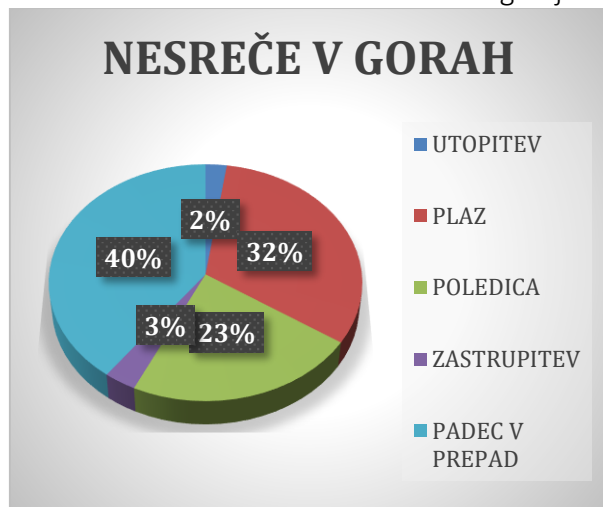
da veliko ljudi, ki se odpravijo v gore niso primerno obuti oziroma nimajo planinskih čevljev. Zelo pomembna je tudi voda, saj gornike hidrira. Najmanj učencev se je odločilo, da je v gorah potreben sendvič, pri čemer bi bil potreben razmislek ali so pozorno prebrali vprašanje. Veseli nas spoznanje, da se je kar 18% učencev izbralo možnost »več slojev oblačil«, ki so v gorah zelo pomembna.

Grafikon 10: Katere gore so po tvojem mnenju najbolj primerne za začetnike?

Opazimo, da se je večina učencev odločila za Dovško Babo, kar je eden izmed pravih odgovorov. Nas pa je presenetilo to, da je veliko učencev izbralo Krn, ki ni gora za začetnike. Zaskrbljujoče je, da je nekaj učencev izbralo Triglav in Stol, ki nista gori za začetnike.

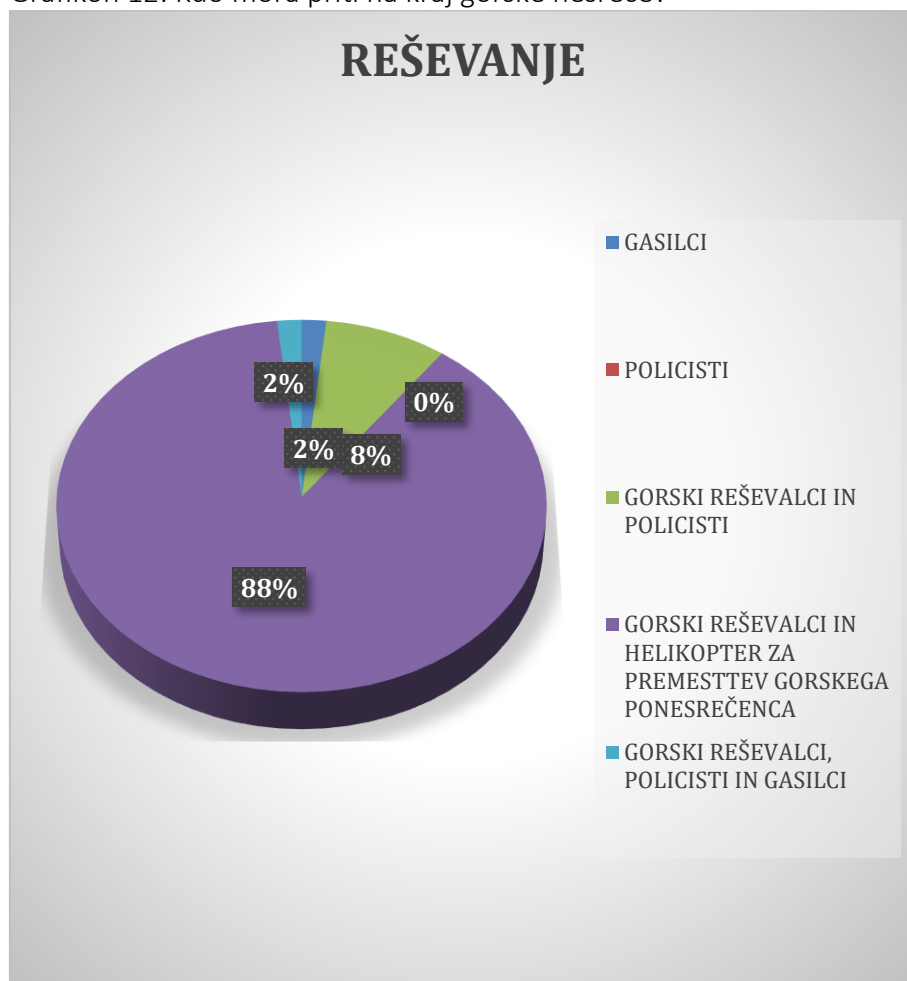
Grafikon 11: Katere nesreče se lahko zgodijo v gorah?

Vidimo, da se je večina učencev odločila za padec v prepad. Nad odgovorom nismo presenečene, saj je najbolj pogosta vrsta nesreče v gorah. Veliko učencev se je odločilo tudi za

plaz in poledico, kar sta tudi pomembna vzroka za gorske nesreče. Presenečene smo nad odgovoroma utopitev in zastrupitev, saj ta nista pogosti vrsti nesreč.

Grafikon 12: Kdo mora priti na kraj gorske nesreče?

Kar 88% učencev se je odločilo za gorske reševalce in helikopter za premestitev ponesrečenca. Ta odgovor je bil dokaj pričakovan, saj je tudi pravilen. Le 2% učencev se je odločila za gorske reševalce, gasilce in policiste, kar je v bistvu tudi pravilen odgovor.

Grafikon 13: V katerem delu leta meniš, da se zgodi največ gorskih nesreč?

Vidimo, da se je približno četrtna učencev odločila, da se največ nesreč zgodi pozimi. Ta odgovor je bil pričakovan, ampak ni pravilen. Največ nesreč se zgodi poleti in za ta odgovor se je odločilo le 28% učencev. Vzrok nesreč poleti je običajno to, da so ljudje premalo oblečeni in nimajo več slojev oblačil.

NAMEN IN SKLEPI ANKETE

Z anketiranjem smo poskušali pridobiti informacije o **gorski ozaveščenosti učencev 8. in 9. razredov naše osnovne šole**. Na podlagi ugotovitev smo preverili tudi hipotezo 4, ki smo si jo zastavili v okviru ciljev naše raziskovalne naloge: »**Učenci 8. in 9. razredov so slabo ozaveščeni o gorah.**«

Ugotovitve ankete kažejo, da učenci 8. in 9. razreda niso dovolj gorsko ozaveščeni. Večina jih ne pozna navedenih gor, torej ne poznajo niti težavnosti le teh. Večina jih ne obiskuje gora. Pripomočke potrebne za obisk v gore, so v veliki večini prepoznali, vendar odgovori na večino vprašanj v zvezi osnovami gorske izobraženosti potrjujejo, da anketiranci niso dovolj gorsko osveščeni in niso pripravljeni na obisk gora.

Takšen rezultat nas usmerja k cilju, da bi čim več ljudi ozavestili o pomenu gorske ozaveščenosti preden se odpravimo v gore, s čimer lahko zmanjšamo možnost nesreče zaradi malomarnosti ali neizkušenosti. Ugotovitev, da se večina učencev zaveda, da ni ustrezno gorsko ozaveščena je za naše delo pomembna, saj predstavlja izziv in terja po iskanju možnosti kako to ozaveščenosti povečati.

9. ZAKLJUČEK

Na podlagi ugotovitev naše raziskave sklenemo, da je epidemija Covid19 vplivala na število gorskih nesreč v Sloveniji. Po opravljenem intervjuju in raziskovanju smo ugotovili, da se je v času zaprtja države (»lockdown« zaradi epidemije) število gorskih nesreč zmanjšalo, pri čemer moramo upoštevati edinstvene razmere zaradi epidemije (zaprtje javnega življenja), ki so zelo verjetno razlog zmanjšanja in se v nasprotnem primeru število ne bi zmanjšalo.

Iz zapisanega sledi, da je odgovor na naše raziskovalno vprašanje »Ali se je v času epidemije število obiskovalcev naših gora in s tem tudi število gorskih nesreč povečalo?« negativen, saj smo ugotovili, da se med epidemijo število obiskovalcev sicer ni povečalo, vendar je pomembno omeniti, da je epidemija spodbudila, da so v gore začeli zahajati tudi »novi« obiskovalci, ki z alpinizmom nimajo niti izkušenj niti znanja. Sledeč iz omenjenega, lahko vendarle rečemo, da je epidemija povzročila eno vrsto povečane obiskanosti naših gora, in sicer v smislu nove strukture obiskovalcev, kar potrjujejo izsledki zbranih informacij gorskih reševalnih služb in Gorske zveze Slovenije. Ugotovljeno potrjujejo tudi zbrani statistični podatki o številu intervencij, številu težje poškodovanih, številu posredovanj helikopterja in številu gorskih nesreč pri nas, pred, v in »po« epidemiji, ki kažejo povečanje vseh števil v letu 2021, ko ni bilo več razglašene epidemije (ni bilo »lock down-a«).

Pri tem ugotavljamo, da se je največ gorskih intervencij, največ poškodovanih in največ smrtnih žrtev zgodilo v obdobju po epidemiji, v letu 2021. Prav tako velja izpostaviti zaskrbljujoče povečevanje števila gorskih nesreč s smrtnim izidom v letošnjem letu, ki se je šele začelo in ko opažamo, da se je v prvih dveh mesecih zgodilo podobno število nesreč kot v skoraj celem letu 2021 in 2019, ki sta bili v tem pogledu rekordni. Iz tega sledijo tudi sklepi za hipoteze.

Hipotezo 1, ki se glasi: »S povečanjem/padanjem obiskanosti slovenskih gora se povečuje/zmanjšuje število gorskih nesreč.« **potrdimo** na podlagi zbranih informacij gorskih reševalnih služb in statističnih podatkov GRZS. Ker se obiskanost slovenskih gora v zadnjih letih povečuje (razvidno na tabeli zgoraj) je zaznati tudi trend naraščanja gorskih nesreč. Edino

obdobje, ko je bilo opaziti rahel upad obiskovalcev in nesreč je v prvem valu epidemije (2020), ko je bil popoln »lock down«. Kljub upadu števila obiskovalcev v tem obdobju, pa so gorski reševalci zaznali povečano število tako imenovanih »novih« obiskovalcev brez ustrezne alpske izobrazbe in brez izkušenj z alpinizmom. Statistični podatki v letu 2020 kažejo, da gre za edino obdobje (izmed primerjanih), **ko vidimo upad števila obiskovalcev**, intervencij, števila težje poškodovanih ter števila smrti. Sklepamo, da je razlog upada v popolnem zaprtju in zmanjšanem številu obiskovalcev. Iz zapisanega sledi, da se število nesreč z naraščanjem obiskanosti gora povečuje.

Hipotezo 2, ki se glasi: »Število gorskih nesreč v Sloveniji se je v času epidemije covid povečalo.«, **delno potrdimo**. Ugotovili smo, da se je število reševalnih intervencij, število težje poškodovanih in število smrti v prvem in drugem valu epidemije leta 2019 sicer zmanjšalo (predvidoma iz že omenjenih razlogov), v naslednjem obdobju epidemije, v letu 2020 pa so se vsi primerjani parametri znatno povečali (tabela 1). Za naše sklepe pomembno informacijo smo pridobili v intervjuju, ko nam je izkušen gorski reševalec povedal, da je nekaterim ljudem bilo med karanteno dolgčas in so se odločili za obisk gora kljub temu, da niso imeli ustreznega znanja in opreme. To je povečalo število intervencij, število nesreč in posledično tudi število smrtnih žrtev v letu 2021. Struktura obiskovalcev naših gora se je po besedah gorskega reševalca spremenila, saj so v gore so začeli poleg pravih alpinistov tudi povsem neizkušeni in alpsko neizobraženi ljudje. Obisk gora se je po besedah reševalca povečal tudi zaradi socialnih omrežij, na katerih so gore predstavljene kot »mačji kašelj«. Zbrani podatki kažejo, da se je v času epidemije veliko »novih« ljudi navdušilo nad pohodništvom v naših gorah. Zapisano potrjuje zakaj lahko hipotezo 2 potrdimo le delno.

Hipotezo 3: »Vrste gorskih nesreč so se v času epidemije covid spremenile, v primerjavi s časom pred epidemijo, ko naše gore ni obiskovalo toliko neizkušenih planincev (»novih« obiskovalcev).« **z zadržkom ovržemo**. Na osnovi zbranih podatkov smo ugotovili, da je kot vzrok za nesreče v vseh primerjanih obdobjih in vseh primerjanih nesrečah najpogostejše naveden zdrs in občasno tudi plazovi, *zaradi česar bi lahko hipotezo ovrgli*. Kljub temu smatramo kot pomembne še navedbe različnih gorskih reševalcev, da je bilo v obdobju epidemije opaziti problematiko podcenjevanje gora, saj so gore na socialnih omrežjih postale tako imenovan

»trend« in veliko ljudi jih je zaradi takšnih objav začelo obiskovati brez gorske ozaveščenosti, brez izkušenj in brez ustrezne opreme, *zaradi česar hipotezo ovržemo z zadržkom*. Konkretne vrste nesreč so namreč ostale nespremenjene, spremenila pa se je struktura obiskovalcev, ki so se ponesrečili in bi zaradi tega lahko govorili tudi o drugačnih vrstah nesreč (gledano iz zornega kota ponesrečencev).

Hipotezo 4, ki pravi: »Gorska osveščenost obiskovalcev slovenskih gora je slaba (predvsem »novih« obiskovalcev iz obdobja epidemije)« **potrdimo** na osnovi pridobljenih informacij iz izvedenega intervjuja z gorskim reševalcem, zbranih ugotovitev GRZS ter iz analize opravljene ankete med učenci 8. in 9. razreda naše šole. Gorska osveščenost je zelo slaba, saj ljudje, ki so na novo začeli hoditi v gore nimajo nobene gorske izobrazbe. V gore se podajajo predvsem zaradi z dolgočasnosti ali pa mislijo, da je to zelo lahko in da za pohod v gore ne rabiš predznanja. Pri analizi ankete je razvidno, da so tudi učenci (kot bodoči potencialni obiskovalci) premalo ozaveščeni o gorah. Ne vedo katere gore so za začetnike in katere so za izkušene gornike.

Za zaključek strnimo misli v celoto. Vsak obiskovalec gora mora biti sam do sebe toliko odgovoren, da se v gore odpravi z ustreznim predznanjem, ki ga pridobi iz alpske vzgoje, gorskega izobraževanja, raznih knjig, interneta in najpomembneje s pomočjo izkušenj in z ustrezno opremo. Zavedati se moramo, da smo si ljudje različni, prav tako so si različne gore, zato ni vsak človek primeren za vsako goro. Za obisk gora ne smemo preceniti naših fizičnih sposobnosti, saj nas to lahko življenjsko ogrozi.

Iz uvodnih in hkrati zaključnih misli sledi, da želimo z našimi izsledki doprinesti k ozaveščanju o pomenu gorske izobraženosti v izogib gorskim nesrečam, ki bi jih lahko z ustreznim znanjem in izkušnjami preprečili. Verjamemo, da vsak posameznik nosi odgovornost in lahko s svojim ravnanjem doprinese delček k izboljšanju stanja in s tem zmanjšanju števila gorskih nesreč, še posebej tistih s smrtnim izidom.

Sklepamo, da je ključni razlog povečanja števila nesreč v letu 2021 in v začetku letošnjega leta 2022 slaba ozaveščenost, neustrezna oprema in pomanjkanje izkušenj.

10. DRUŽBENA ODGOVORNOST

Tekom izdelave pričujoče raziskovalne naloge smo spoznali, da se trendi in struktura obiskovalcev naših gora spreminja, kar predstavlja izziv strokovnjakov alpinistov, ki oblikujejo strategije in načine gorskega reševanja.

Pri iskanju in zbiranju informacij smo bili še posebej pozorni na njihovo verodostojnost in aktualnost uporabljenih vir. Pri raziskovanju nam je želja, da lahko tudi mi doprinesemo k izboljšanju ozaveščenosti o nevarnosti naših gora, predstavljala poseben izziv in motivacijo. Naša želja je, da bomo z izsledki te naloge pomagali mlajšim generacijam kot tudi potencialnim »novim« obiskovalcem naših gora, do spoznanja o moči posameznika k zmanjšanju možnosti za gorske nesreče. Tukaj imamo v mislih predvsem nesreče, ki so posledica neustrezne opreme, neizkušenosti, neprimerne izbire lokacije in splošne slabe alpske izobrazbe.

Z našo raziskavo smo pridobili veliko življenjsko uporabnih znanj in spretnosti, kamor sodi tudi izbiranje verodostojnih informacij, izdelava in analiza ankete ter intervjuja.

Znanje o gorah in pomenu ustrezne alpske izobraženosti smatramo kot najpomembnejše pridobitve te naloge, saj ga lahko prenašamo in tako ozaveščamo ljudi o tem kako lahko sami pomagajo k zmanjšanju števila gorskih nesreč. Že pravilna izbira gore oziroma lokacije sodi med pomembne odločitve posameznikov kot ena izmed dodatnih rešitev oziroma pogojev za zmanjšanje možnosti nesreče v gorah.

11. VIRI

Splet 1: https://www.pzs.si/javno/KTK/vodnistvo_obrazci/Kolorocnik.pdf (20. 2. 2022)

Splet 2:

<https://siol.net/avtomoto/reportaze/gorski-resevalci-nekoc-in-danes-tehnicni-napredek-vec-resenih-zivljenj-srcnost-nespremenjena-426526> <85 (25. 1. 2022)

Splet 3: <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/prva-nesreca-na-ocaku-strela-ubila-vodnika/> (20. 12. 2022)

Splet 4: <https://sl.wikipedia.org/wiki/Gora> (1. 2. 2022)

Splet 5: www.fran.si (5. 2. 2022)

Splet 6: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/planinski/iskalnik?iztocnica=planinec> (28. 12. 2021)

Splet 7: <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/planinski/iskalnik?iztocnica=alpinist> (28. 12. 2021)

Splet 8: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/gornistvo-planistvo-sta-tek-na-dolge-proge-vzeti-si-je-treba-cas-za-pridobivanje-izkusenj.html> (3. 2. 2022)

Splet 9:

https://www.hribi.net/trenutne_razmere/slo/definicija_alpinista/10001/6066/1 (1. 12. 2021)

https://www.hribi.net/trenutne_razmere/slo/definicija_alpinista/10001/6066/2 (1. 12. 2021)

Splet 10: <https://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Diplome/Diploma22047870VajsJure.pdf> (4. 2. 2022)

Splet 11:

<https://www.arso.gov.si/varstvo%20okolja/poro%C4%8Dila/poro%C4%8Dila%20o%20stanju%20okolja%20v%20Sloveniji/nesrece.pdf> (3. 2. 2022)

Splet 12: <http://dk.fdv.uni-lj.si/dela/Koncan-Maja.PDF> (3. 2. 2022)

Splet 13: <https://gjam.zrc-sazu.si/sl/publikacije/snezni-plazovi-v-sloveniji> (15. 2. 2022)

Splet 14: <https://vsebovredn.triglav.si/zdravje/zdrs-v-gorah-kako-ga-prepreciti> (13. 2. 2022)

Splet 15: <https://www.24ur.com/novice/slovenija/helikoptersko-gorsko-resevanje.html> (10. 2. 2022)

Splet 16: <https://www.grzs.si/resevanje/klic-v-sili/> (10. 2. 2022)

Splet 17: <https://www.grzs.si/o-grzs/predstavitev/> (10. 2. 2022)

Splet 18: <https://www.grzs.si/o-grzs/drustva-in-postaje/> (8. 2. 2022)

Splet 19: <https://www.grzs.si/resevanje/statistika-nesrec/> (8. 2. 2022)

Splet 20:

<https://www.dnevnik.si/1042981321> (16. 1. 2022)

<https://www.24ur.com/novice/slovenija/gornistvo-planistvo-sta-tek-na-dolge-proge-vzeti-si-je-treba-cas-za-pridobivanje-izkusenj.html> (16. 1. 2022)

Splet 21: <https://spin3.sos112.si/javno/zemljevid/313965> (15. 1. 2022)

Splet 22: <https://vsebovredn.triglav.si/zdravje/zdrs-v-gorah-kako-ga-prepreciti> (15. 1. 2022)

Splet 23: <https://www.pzs.si/vsebina.php?pid=152> (15. 1. 2022)

Peršolja, B., 2011: Planinske vrednote. Planinska šola, Planinska zveza Slovenije, Ljubljana, 350

12. PRILOGA- anketni vprašalnik

1. SPOL: M Ž

2. RAZRED: 7. 8. 9.

3. Si že prebolel Covid 19?

a) Ja sem.

b) Ne nisem.

*Če si prebolel ali se ti zdi, da ti je pustil kakšne posledice (gledano samo na kondicijo)?

a) Ja kondicija mi je zelo padla.

b) Ja vendar sem jo zelo hitro dobil nazaj.

c) Ne moja kondicija je boljša/enaka kot prej (podčrtaj eno izmed dveh možnosti)!

4. Se ti zdi, da si se v času epidemije nehal toliko ukvarjati s športom, ker je bilo dosti omejitev:

a) Ja v času epidemije nisem mogel obiskovati organiziranih treningov, zato pač nisem treniral.

b) Ne, epidemija mi je dala čas, da najdem šport, ki mi ustreza in se z njim redno ukvarjam.

c) Športno aktivnost med epidemijo sem zmanjšal, niti pod razno pa ukinil.

d) Organiziranih treningov nisem mogel obiskati zato sem jih nadomestil z drugimi športnimi aktivnostmi, ki so bile primerne glede na ukrepe.

5. Kolikokrat na teden se ukvarjaš s športom?

a) 1 krat do 2 krat na teden

b) 2-3 krat

c) 4-krat

d) vsak dan

6. Si že kdaj obiskal, kakšno goro?

a) Ja (na črto zapiši katero!) _____

b) Ne nisem

7. Preden odgovoriš na naslednja vprašanja o gorski ozaveščenosti nas zanima ali meniš, da si dobro gorsko ozaveščen?

- a) Nisem, res se ne spoznam na gore
- b) Ja nekaj zagotovo vem
- c) Ja dosti hodimo v gore in mislim, da sem gorsko zelo dobro ozaveščen/a

8. Kaj meniš, da je nujno potrebno za izlet v gore? (možnih je več odgovorov!)

- a) Planinski čevlji
- b) Sendvič
- c) Pohodniške palice
- d) Več slojev oblačil
- e) Čelada
- f) Voda

9. Katere gore so po tvojem mnenju najbolj primerne za začetnike? (možnih je več odgovorov!)

- a) Begunjščica
- b) Triglav
- c) Stol
- d) Mahavšček
- e) Črna Prst
- f) Krn
- g) Dovška Baba

10. Katere nesreče se lahko zgodijo v gorah? (možnih je več odgovorov!)

- a) utopitev
- b) plaz
- c) poledica
- d) zastrupitev
- e) padec v prepad

11. Kdo mora priti na kraj gorske nesreče?

- a) gasilci
- b) policisti
- c) gorski reševalci in policisti
- d) gorski reševalci in helikopter za premestitev ponesrečenca
- e) gorski reševalci, gasilci in policisti

12. V katerem delu leta meniš, da se zgodi največ nesreč?

- a) Poleti
- b) Pozimi
- c) Jeseni
- d) Pomladi

HVALA ZA REŠENO ANKETO:)